

## POEZIILE ȘI PROZA LUI EMINESCU ÎN LIMBA BULGARĂ<sup>1</sup>

CONSTANTIN N. VELICHI

Literatura bulgară modernă s-a născut în mare parte și în țara noastră unde încă spre mijlocul secolului al XIX-lea găsim o puternică emigrație bulgară. Fără îndoială, asupra ei s-au exercitat și influențe românești. E de ajuns să amintim pe poetul Gh. Peșacov, care-l numește pe Alecu Văcărescu maestrul și îndrumătorul său, ori pe Ivan Vazov, care a venit pentru prima oară în România în 1870, când avea 20 de ani. Poetul își amintea mai târziu: «La Oltenița nu aveam nici cărți bulgărești și nici rusești, așa încât citeam numai autori români. Unchiul meu îmi angajase ca profesor de limba română pe un anume Crețulescu, care în două-trei luni m-a inițiat în tainele limbii lui. Citeam mai ales pe Alecsandri, Bolintineanu ș.a.»<sup>2</sup>. La București se stabilesc apoi revoluționari și literați bulgari de seamă, cum au fost Liuben Karavelov și Hristo Botev, care stînd mai multă vreme la noi au cunoscut bine limba română și au putut citi în original operele scriitorilor noștri. Mai mult chiar, unii dintre poeții bulgari ca Gh. Peșacov, D. Veliksin și P. D. Protici au scris și în limba română<sup>3</sup>.

Influența românească asupra literaturii bulgare a fost însă foarte puțin cercetată. Fără îndoială, traducerea unor producții literare constituie în această privință un indiciu serios. Desigur, cercetarea influenței românești asupra literaturii bulgare trebuie începută de la operele acelor scriitori bulgari care au stat mai multă vreme în România și care au scris și și-au tipărit măcar o parte

<sup>1</sup> Despre traducerea în limba bulgară din proza și poezia lui Eminescu a scris la noi Alexandru Iordan, în mare parte după datele care i-au fost puse la dispoziție de către Hristo Kapitanov, unul dintre traducătorii poetului. Articolul său *Eminescu în limba bulgară*, apărut în numărul comemorativ din «Convorbiri literare», LXXII (1939), nr. 6-9, p. 1133-1142, se referă numai la traducerea apărută pînă în anul 1934. El are unele omisiuni și indicații greșite, care apar în același fel și în *Index translationum*. Datele din această publicație au fost extrase de Elena Piru (*Eminescu în limbi străine*, în «Viața românească», 1964, nr. 4-5, p. 345). Și ele sînt incomplete. Cîteva din indicațiile bibliografice asupra unor articole publicate în ziarele bulgare de către Vasile Hristu mi-au fost semnalate de Zlatea Iufu. Unele texte și fotografii pentru articolul de față ne-au fost puse la dispoziție de către cunoscutul bibliograf bulgar V. Mavrodiev, căruia îi aducem și aici mulțumirile noastre.

<sup>2</sup> Ivan D. Sișmanov, *Ив. Вазов, Спомени и документи*, Sofia, 1930, p. 33.

<sup>3</sup> Zlatea Iufu și D. Zavera, *Разпространение на новата българска литература в Румъния до 1944 година*, în Rsl, IX, 1963, p. 452-453.